

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím: *Színészvásár a Newyork-kávéházban*

Forrás:

Or. Est

Bp.

1921. 8. 28

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

792

Hely

Idő

"1921"

Személy

Helyszám

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

Színészvásár a Newyork-kávéházban

— Az Est tudósítójától —

A Newyork-kávéház néhány nap óta szokatlanul zsúfolt. Ismeretlen arcok tolonganak az asztalok körül, ujak, a kiket még a legöregebb pincér sem ismer. Annyan ülnek minden asztal körül, hogy a fele sem ihatja meg a kávéját s ezenkívül délután négy óráját legalább ugyanannyian állnak az asztalok körül. Most érte el leglázasabb pontját a színészvásár, a mit vagy tizenöt év óta mindig ilyentájt tartanak meg. Azelőtt Virágvasárnapján volt ez, aztán nem tudni miért, áthelyeződött. Tulajdonképpen az egész nyáron folyik ez a különös vásár, de ilyenkor a végefelé néhány napig különösen mozgalmas. Most meg mintha valamennyi vidéki szintársulat egyszerre felköltözött volna, annyian vannak. Mert ennek a vásárnak az a jellemzője, hogy eredménye csak az utolsó napokban van. Addig senki sem biztos, sem saját maga, sem pedig, ha színész, hát a direktora, ha meg direktor a színésze felől. Borzasztó titokzatos ilyenkor minden színész. Az utolsó napig senki sem tudja, hogyan alakulnak ki a társulatok, ki hova szerződött és különösen, hogy mennyiért. Ezért hiába keresem a szintársulatokat, azok ugysem mondanak semmit — világosít föl valaki — és hosszas tapogatózás után Pogány Bé-

lától, a kaposvári színház főrendezőjétől sikerül megtudnom a következőket:

— Talán soha ilyen nagy színészvásár nem volt. Soha nem történt meg, hogy ilyen tömeges változások történjenek, mint ez idén. Marházy kaposvári direktor például újjászervezte az egész társulatát. Egyetlen egy régi tagja sem marad meg. Ennek az oka az, hogy a vidéki színészet rettenetes válságban van. Egy igazgató sem lehet biztos abban, hogy megkezdheti-e a szezont. Egyetlen társulat sem áll biztos bázison. A legnagyobb diplomátának kell lennie minden igazgatónak, hogy a legkülönbözőbb külső és belső befolyások eredményeképpen összeállítsa a társulatát. Eredményekről ma nem lehet beszélni. Hogy ki, hova szerződött? Azt senki se tudja. Egyetlenegyet mondhatok, hogy Déri Rózsit Szegedről felhozták Budapestre a Nemzeti Színházhoz. Az bizonyos, hogy sokkal több színész változtatja most meg a szerződését, mint a békében akármikor, pedig akkor Magyarország valamennyi színésze itt szerződött. Mert mondom, nagy válságban van a vidéki színészet.

A válság részleteiről aztán Vetési Dániel, a kecskeméti színház főrendezője beszél részletesebben.

— A felekezeti uszítás sodorta válságba a vidéki színészetet. Nem is kézelik, hogy a színház milyen érzékeny szeizmográf, mennyire megérzi a legapróbb ellentéteket, kilendüléseket is.

Az a legtermészetesebb, hogy ha keresztény a társulat, akkor a zsidó nem jön színházba, ha meg zsidó a társulat, akkor a keresztény nem jön. Képzeld el egy olyan társulat helyzetét, amely két városban játszik. Ezek közül az egyikben több a zsidó, a másikban meg több a keresztény. Rettenetesen kell vigyázni, hogy valamelyik meg ne haragudjék. De megérzi a vidéki színészet például a nemzetgyűlés minden egyes szónoklatát. Ha a zsidók ellen beszél valaki, este azok nem jönnek színházba, ha a keresztények ellen, akkor azok. Akárki ellen, mindig a vidéki színészetet ütnek egy nagyot. Én tagja vagyok az Ébredő Magyarok Egyesületének, én kérek mindenkit, hogy legalább ezen a téren béküljenek ki, mert mindenféle heccel megölik, megölik, megölik a magyar színészetet! A direktorok mindent remegnek. »Istenem, mi lesz veünk, jönnek-e a zsidók színházba?« Szomorú, ezt bevallom, nekem, kereszténynek, hogy nagyon sok helyen a zsidóktól függ a színházak élete. Ezt az állapotot nem bírjuk soká anyagiilag sem, de meg idegekkel sem lehet bírni ezt a szakadatlan bizonytalanságot. Itt a színészvásáron egyébről sem folyik most a szó, mint erről a helyzetről, a mit a felekezeti viszálykodás teremtett.

— Mi nem tudjuk, mit mondjunk a közönségnek. Az esti közönségen meglátszik minden, a mi nappal történt, mindenki a maga igazát akarja. Hát ki tudja összehozni azt a két polust,

a mit mesterségesen úgy eltávolítottak egymástól? Csak az Isten képes erre és a nagy, nagy emberi szeretet, amelynek be kell látnia egyszer, hogy a zsidó és keresztény egyaránt Isten teremtménye.

— Ha a helyzet így tart tovább, el-sorvad a művészet. Mindenki a legnagyobb pesszimizmussal várja a jövőt. Ezért van most olyan nagy zavar itt is. Megközelítőleg sem lehet megmondani, hogy szervezkednek a társulatok. Az árak? — éhbérek. Egy színész 1000—4000 koronát kap, egy primadonna 5000—12.000 koronát. És ebből öltözködni is kell. Nem élhet emberi módon az sem, a ki a legnagyobb gázsit kapja. Most van, mondom, legnagyobb forrongásban az egész, de szeptember elsejére befejeződik minden és akkor minden társulat megkezdí a munkát — ha tudja.